Lakivaliokunta

Lausuntopyyntö koskien kansalaisaloitetta äitiyslaiksi (KAA 3/2016)

Lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa äitiyslakia koskevaan kansalaisaloitteeseen sisältyvästä ehdotuksesta kotikuntalain soveltamiseksi. Valtiovarainministeriön valtionhallinnon kehittämisosasto antaa seuraavan lausunnon:

Kansalaisaloitteeseen sisältyvän äitiyslakiehdotuksen 52 §:n mukaan ”*Jos lapsella tämän lain nojalla on kaksi äitiä, sovellettaessa kansalaisuuslain (359/2003) 9, 12, 26, 32 ja 58 §:ää, kotikuntalain (201/1994) 2 ja 6 a §:ää sekä nimilain (694/1985) 2 ja 4 §:ää lapsen synnyttäneeseen äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälistä säädetään äidistä ja tämän lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun äitiin sovelletaan, mitä mainituissa pykälissä säädetään isästä.”*

Kotikuntalain 2 §:n 1 momentin mukaan vastasyntyneen lapsen kotikunta on se kunta, jossa hänen äidillään on kotikunta lapsen syntyessä. Kansalaisaloitteeseen sisältyvän äitiyslain systematiikan mukaan kotikuntalain viittaus äitiin tarkoittaisi lapsen synnyttänyttä äitiä. Vastasyntyneen kotikunta määräytyisi siten jatkossakin yksiselitteisesti. Säännösehdotus on tältä osin ongelmaton.

Kotikuntalain 6 a §:n mukaan jos Suomen kansalaisella ei ole ollut kotikuntaa Suomessa, hänen väestökirjanpitokuntansa määräytyy äidin, isän tai puolison kotikunnan taikka väestökirjanpitokunnan mukaan mainitussa järjestyksessä. Kansalaisaloitteeseen sisältyvän äitiyslain systematiikan mukaan kotikuntalain viittaus äitiin tarkoittaisi lapsen synnyttänyttä äitiä ja viittaus isään tarkoittaisi äitiyslain mukaisesti vahvistettua toista äitiä. Koska äitiyslakiehdotuksen mukaisesti lapsella ei voi olla samanaikaisesti vahvistettu toista äitiä ja lisäksi isää, määräytymisjärjestys on yksiselitteinen. Säännösehdotus on tältä osin ongelmaton.

Äitiyslakiin ehdotetun 52 §:n perusteella kotikuntalain muuttaminen ei siten ole välttämätöntä. Mikäli äitiyslaki hyväksytään ja vahvistetaan, voi myöhemmässä vaiheessa olla selvyyden vuoksi syytä harkita kotikuntalain sanamuotoja tarkistettavaksi ja vastaavasti äitiyslain 52 §:ää tarkistettavaksi.

Osastopäällikkö Juha Sarkio

Hankepäällikkö Jaska Siikavirta

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9